

Časopis „NAPREJ“ izhaja dvakrat mesečno in sicer 4. in 18.

Uredništvo, administracija in ekspedicija: Idrija št. 446.

Vse denarne pošiljke na naslov:

Upravištvo „Naprej“.

Vse dopise in spise na uredništvo.

NAPREJ!

Lastnik lista:

„Idrijska okrajna organizacija.“

Naročnina za celo leto: v Idriji (brez donajanja na dom): K 1-92, (z donajanjem na dom): K 2-40, po pošti K 2-50; v Nemčiji 3 krone.

Posamezne številke 8 vin.

Rudarji! Tovariši!

V nedeljo 6. oktobra dopoldne se vrši zopet

javni rudarski shod

pri Črnem orlu. Dnevni red:

1. Položaj idrijskih rudarjev — zahteve po izboljšanju tega položaja — stališče rudarjev avstrijskih južnih dežele napram idrijskemu mezdnemu gibanju — stališče c. kr. erarja.

2. Sklepi k prvi točki.

Začetek shoda točno ob 9. uri dopoldne

Sklicatelji.

Rudarski shodi. V zmislu sklepov revirne konference, vršene se 29. septembra v Zagorju, se bodo vršili rudarski shodi:

6. oktobra v Idriji, v Labinju, v Velenju, v Štoreh in v Buchbergu ter

13. oktobra v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju in Kočevju.

Revirna konferenca, vršena se dne 29. septembra v Zagorju, katere so se udeležili delegati iz Zagorja, Trbovelj, Velenja, Buchberga, Hrastnika, Kočevja, Labinja, Idrije in Sp. Idrije, je vsprejela enoglasno resolucijo, v kateri izreka konferenca na prvem mestu, **da odo-**

brava započeto rudarsko mezdno gibanje v Idriji, da soglašajo z zahtevami ter da izraža popolno solidarnost z idrijskimi rudarji. Vsi delegati so se čudili nizkim mezdnam idrijskih rudarjev.

Dolžnost vsakega delavca je, da je član svoje strokovne organizacije — **dolžnost** rudarja pa je, da je član rudarske organizacije — zato: **vsii rudarji v Unijo avstrijskih rudarjev!**

Osemnajsti mednarodni rudarski kongres v Salzburgu.

V ponedeljek, 16. sept., je začel v Salzburgu zborovati 18. mednarodni rudarski kongres. Otvoril ga je, šedrug Ebert, ki je oddal predsedstvo Angležu Edwardsu. Ta je govoril nato svoj pozdravni govor, v katerem je konstatiral, da so Angleži na ta kongres poslali največjo delegacijo. Posebno ga pa veseli udeležba rudarjev Amerike. Jarolim (predsednik avstrijske Unije rudarjev) je povdarjal, da sedaj že drugič zboruje mednarodni kongres rudarjev na avstrijskih tleh. Prvič je bilo to l. 1898. na Dunaju. Takrat je bilo v Avstriji malo rudarjev organiziranih — okoli 10.000, in še ti so imeli 19 različnih organizacij. Danes pa ima Unija sama 33.000 rednih članov! Sachse iz Nemčije je izražal veliko veselje rudarjev v Nemčiji nad uspehi rudarske organizacije v Avstriji. Za francoske rudarje je pozdravil kongres delegat Lamen-din, za Belgijo del. Maroille, za Ameriko del. Burk, ki je povdarjal, da imajo ameriški

rudarji sedaj po velikem boju iz l. 1903. pri osemurnem delavniku večjo mezdo, kot so jo poprej imeli pri deseturnem. Uvaja se sedaj sistem, da se v jamah z neorganiziranimi sploh delalo ne bo. Ta sistem je v Angliji že upeljan. — Sodrug Preußler pozdravlja kongres v imenu avstrijskega delavstva. Nato so se prebrala pozdravna pisma. Srbsko rudarsko društvo piše, da bi rado poslalo delegata, ali ne more.

Po izvolitvi predsedstva se je zborovanje prvega dne zaključilo.

Drugi dan sta predsedovala Jarolim (Avstr.) in Cavrot (Belgija). Dnevni red: osemurni delavnik. Govorili so: dva Angleža, Francoz Gorniaux, Belgijec Breneux, Nemec Wendt, Avstrijec Ebert. Vsi so pokazovali na veliko potrebo osemurnega delavnika. V Avstriji n. pr. dela 22.820 delavcev osem ur, 69.000 po devet ur, 12.027 rudarjev po 9, oz. 10 ur, 14.000 rudarjev od 10 do 12 ur, 18.059 rudarjev po 12 ur, in 260 rudarjev nad 12 ur, in sicer so ti reveži v Galiciji.

Vsi predlogi za osemurni delavnik so se enoglasno odobrili. Nato je zahtevala avstrijska delegacija pojasnila, kako je mogoče, da se na mednarodnih kongresih pripoznava udeležbo konkurenčnim organizacijam. Govorili so o tem predmetu Brda (Avstrija) Effert, Sofinsky, Sachse, Hammacher, Leblanc. Sklenilo se je predložiti celo stvar mednarodnemu komiteju. O tej debati bomo še poročali.

Slovenske rudarje je zastopal na tem kongresu sodrug Ignac Siter iz Trbovelj.

Dalje prih.

Svetovni kongres „Svobodne Misli“.

Praga, 11. septembra 1907.

Predsednik dr. Bartošek je ob 9. uri zjutraj otvoril zborovanje in naznanil, da je današnji dnevni red: razprava o patriotizmu in svobodni misli. Na to je prečital celo vrsto pozdravnih dopisov, med njimi tudi iskreni pozdrav profesorja Masaryka, ki je sedaj v Ameriki, mestnega sveta v Dijonu i. t. d. Besedo je dobil dr.

Ofner, napredno-demokratski nemški državni poslanec. Govoril je o ločitvi cerkve in države. Imel bi govoriti že včeraj, ali ker ni prišel do besede — poslušali smo ga danes z velikim zanimanjem. Dr. Ofner je že star mož, govori pa prav čilo, z mladeniškim zanosom in zelo prepričevalno. Dejal je med drugim: «Cerkve je absolutna monarhija, ima svoj posebni narodni, rimski biljeg, ima tudi uradni rimski (latinski) jezik. Svetovna je — to je pokazala zlasti v srednjem veku, ko je odločevala nad usodo cesarjev, kraljev in knezov. Danes sicer rimski papež ne posaduje kraljev na prestole, ali od narokov na nekaj podobnega se pa še ni ločil. Cerkve se smatra za prepotrebno radi pravosti, katera je zopet potrebna državam. To pa ni res — ker ima naša laična moderna družba mnogo več humanitete in pravosti kot cerkev, ki se drži evangelija le formalno. Cerkve je vidi sovražna — dokazuje to syllabus in shod würzburgski.

Za Ofnerjem je govoril Švicar dr. Otto Karmin, ki je zagovarjal resolucijo, ko je podal skupno s poslancem Voigtherrjem. V tej resoluciji se proglašajo Svobodna misel za mednarodno, ki pa brani prirodna prava političnih in moralnih utvorov. Je proti slednjemu šovinizmu, potlačevanju in izkoriščanju. Protestuje proti vojski, deluje na to, da se uresniči federacija narodnosti na temelju enakopravnosti.

Krasno je govoril državni poslanec Modraček o rodoljubju. K resoluciji Karminovi je predložil kongresu naslednji dodatek, ki sta ga z njim vred vložila Slovenec, ravnatelj Anton Kristan iz Idrije in Čeh, pisatelj Jaroslav Rozvoda iz Prage. Ta dodatek se glasi:

«Kongres svobodnih mislecev obsoja z največjo odločnostjo boj in vsako nasilje proti šolstvu in starišem druge narodnosti in slavnostno proklamira pravico vsake narodnosti na svobodni razvoj v svojem materinskem jeziku». Modraček, A. Kristan, J. Rozvoda.

Dejal pa je Modraček: «Naše rodoljubje se opira na princip enakopravnosti in enakovrednosti narodov. Kakor je bila verska prenapetost, odpravljena z razvojem vede in

kulture, tako bode tudi narodna prenapetost, barbarstvo narodnega šovinizma odpravljeno z izobrazbo razuma in nrvnosti.»

Državni poslanec Voigtheer je pravil: Domovina naša je tam, kjer niso ljudske pravice teptane, in ne tam, kjer vlada sužnost, pa če bi se tudi tisti kraj imenoval oficielno: naša domovina. Na mednarodnem zboru v Parizu se je reklo: nesreča za telo je beda, nesreča za duh je nevednost in nesreča za srce je sovraštvo — bojujmo se zato proti sovraštvu med narodi.

Poljski delegat Ivanski je govoril o šolstvu na Poljskem. Razlagal je, kako brez-pameten je poskus pruske vlade ponemčiti in poprotestantiti Poljake.

Na to je predlagal poslanec Furnemont, naj se kot peto komisijo za vse predloge smatra mednarodni birô, kar se je odobrilo.

Švicar inženir Richter iz Züricha je kritiziral Karminovo resolucijo, ki je zanj prediplomatična. Pripoveduje, kako ga je bilo sram, ko je prišel v Prago in spoznal, da živi tod visoko kulturno ljudstvo, kar poprej ni vedel, ker se mu je vedno lagalo, da so Čehi manjkulturni narod...

Francoz Delarue je pokazal v lepem govoru, da je še veliko nejasnosti v tem oziru; francoski vojak bi iz patriotizma še vedno pretil kri za tuje napredne narode proti nazadnjaškim...

Česki pisatelj Jaroslav Rozvoda je razjasnoval: kaj je narod, kaj šovinizem in kaj patriotizem. Pri nas se razume pod patriotizmom troje: vladni patriotizem, češko-narodni in pa panslavistični.

S tem se je dopoldne izčrpalo.

Ob poldrugi uri popoldne je dobil besedo slovenski pesnik Anton Aškerc, ki je pojasnil v daljšem govoru razmere na Slovenskem, pokazal je svetovnemu kongresu: kdo smo Slovenci, kaj nas tlači ter da je Svobodna Misel edina, ki nas bo povzdignila... Govor Slovenca Aškercja je vzbudil prav mnogo zanimanja. Simpatična osebnost Aškercjeva je tudi znatno k temu pripomogla.

Za Aškercem je predložil dr. Bartošek protest proti papeškemu syllabu, ki ga je za Slovence podpisal tudi naš Aškerc.

V protestu se pravi: Podpisani protestujemo v imenu «Svobodne Misli» javno in pred celim svetom slavnostno in kar najodločnejše proti napadom papeške cerkve in rimskega duhovništva na vedo, katero presojevati ti ljudje sploh niso zmožni. Rim hoče boj duhov. Prav! Mi ga vsprejemamo...

Nato se je začela razprava o laiški družbi. O reformi zakona je govoril advokat dr. Bouček v francoskem, angleškem in češkem jeziku.

Predložil je sledeče zahteve:

1.) Poroka bodi pogodba zasebno-pravnega značaja.

2.) Za ovire zakona naj se smatrajo le takšne okoliščnosti, ki so proti temelju nrvnosti in prirodnega prava.

3.) Zakon naj se loči, če to javna nrvnost in dolžnostna obramba družbe, zakonskih in otrok zahtevata.

4.) Bodi povsod popolna enakopravnost moža in žene.

5.) Nezakonski otroci morajo imeti povsod, v rodbini in izven rodbine, enake pravice.

Pisatelj Zenker je po daljšem govoru proglasil, da je reforma zakonskega prava kulturni boj, v katerem moramo zmagati z dosego naših zahtev.

Urednik Kunte (bivši katoliški duhovnik) je govoril o svobodi prepričanja — ter vzbudil z lepim govorom pozornost vseh.

Gospa Thumova pl. Wallenkampf je predložila sledečo resolucijo: 1. na vseh šolah se naj uvede obvezni pouk o trgovini in obrti za dekleta; 2.) dekleta se morajo poučevati v gospodinjstvih in materinskih dolžnostih; 3.) žene naj imajo pravico prisostvovati vsemu pouku; 4.) celibat učiteljic se naj zruši; 5.) § 10. združevalnega zakona se naj odpravi; 6.) splošna, enaka, direktna in tajna volilna pravica naj se razširi tudi na žene; 7.) vsaki ženski, ki postane polnoletna, pripade naj naslov: gospa.

Mestni fizik praški dr. Zahor govori o sežiganju mrlčev. O tem je govoril tudi delegat Renns in delegat Schentzle iz Troyens-en-Aix.

O družabnem stališču žene so govorile gospa pl. Purkině, urednica Zdenka Wiedermanova in gospa Bubelova-Novakova. O teh govorih bomo še poročali.

Lepo je govoril še pisatelj in gledališki umetnik Lukavsky. Govora del. Donsa in del. Tycheha sta se pa radi nedostatka časa razdala tiskana v treh jezikih med kongresiste. Nato je urednik Pelant zaključil današnjo sejo.

* * *

Praga, 12. septembra 1907.

Včeraj večer je bil prav zanimiv. Nemška sekcija «Svobodne Misli» je sklicala v Plodinovo borzo javni shod, na kateri je povabila tudi zastopnike klerikalizma. Pršli so pater Alban Schachleitner, prelat dr. Helgenreiner, pater Gallen, župnik Konečný in še eden klerikalni doktor. Shod je bil obilno obiskan; sodi se, da je bilo 5000 prisotnih — okrog 2000 pa jih je moralo domov, ker ni bilo več prostora. Prvi je govoril svobodomislec dr. Gustav Tschirn iz Vratislave — odgovarjal mu je pater Alban Schachleitner, ki je bil zelo ko-

mičen in smešen. Njegove trditve so bile tako otročje, da smo se vsi prav iz srca smejali. Ko je opazil gospod pater svojo nerodnost, si je pa sam začel ploskati. Za njim so govorili svobodomislec Zenger, Lederer in Vogtheer, ki so na fin način raztrgali ubogega patra, da se je revež splošno smilil. Za njimi je govoril prelat dr. Hilgenreiner, profesor na praški nemški teološki univerzi. Govoril je simpatično prikupljivo, njegov govor je temeljil na bogoslovskih principih. Odgovarjal mu je dr. Tschirn, ki je istotako uljudno in lepo zavračal vsako Hilgenreinerjevo trditev. Policijskemu komisarju pa so se navzoči klerikalni patri tako smilili, da je brez — povoda ob polene ponoči razpustil shod. Ljudstvo je bilo razburjeno, in komisar ni smel skozi ljudstvo ven, ampak je moral izginiti pri stranskih vratih.

Krasen shod je bil to! Klerikalci so bili vsi prepadeni, kajti kaj takega pač niso pričakovali. Njihovi razlogi so se razprašili kar v nič... —n.

ZMES.

Klerikalci! Na Nižjeavstrijskem so klerikalci v deželnem zboru, kjer so absolutni gospodarji, sklenili nov deželni volilni red, ki je — prava podoba klerikalcev? Volilo se bo: 1. po kurialni, 2. po splošni in 3. po splošni in enaki volilni pravici; in sicer bo v tem deželnem zboru 127 poslancev, ki se bodo razdelili takole: dva škofa in rektor dunajske univerze bodo imeli virilne glasove, dunajska trgovska zbornica bo volila 4 poslance, veleposestniki 16, mesto Dunaj (po splošni in enaki volilni pravici) 48 poslancev, kmetijske občine 31, mesta in trgi po deželi 15 — splošna kurija po deželi 10 (mesta 3, kmetijske občine pa 7. Bode torej 58 poslancev po splošni volilni pravici, 46 po cenzusu 23, pa po privilegijih! — Zanimljivo so razdelili mesto Dunaj. Za klerikalne poslance je malo volilcev — v delavskih okrajih pa vse polno volilcev.

Poglejmo to razdelitev:

v Notranj. mestu pride na	49.700 ljudi	6 posl.
» Leopoldovem	» » 116.400	» 2 »
» Landstraße	» » 123.700	» 4 »
» Wiednu	» » 53.600	» 4 »
» Margaretu	» » 97.200	» 2 »
» Mariahilf	» » 55.100	» 3 »
» Neubau	» » 61.000	» 3 »
» Josefstadt	» » 46.000	» 2 »
» Alsergrund	» » 82.400	» 3 »
» Favoriten	» » 117.000	» 2 »
» Simmering	» » 33.200	» 1 »
» Meidling	» » 68.200	» 1 »
» Hietzing	» » 60.000	» 2 »
» Rudolfsheim	» » 75.600	» 1 »
» Fünfhaus	» » 42.000	» 1 »
» Ottakring	» » 139.100	» 2 »
» Hernalsu	» » 83.600	» 2 »
» Währing	» » 78.800	» 3 »
» Döblingu	» » 34.400	» 2 »

v Brigittenau pride na 61.800 ljudi 1 posl.
» Floridsdorf » » 48.200 » 1 »

Slep bi moral biti, kdor ne bi videl grozne infamnosti klerikalcev. Okraji s kršč.-socialno večino imajo 826.400 prebivalcev in dobe 36 poslancev, okraji delavski s socialno-demokratsko večino pa imajo 701.300 prebivalcev t r dobe 12 mandatov. Na enega poslanca v klerikalnih okrajih pride 23.000 prebivalcev, na enega v socialno-demokratskih okrajih pa 58.000 prebivalcev.

Drugič značajnih stvari za klerikalce za sedaj ne objavljamo, ker mislimo, da si lahko naši čitatelji napravijo sliko, kakšni so ti nemški, dunajski klerikalci. Ni dvoma, da ne bi tudi tisto danes še zaslepljeno delavsko ljudstvo izpregledalo — kajti čas je že Mutasti bodo morali začeti govoriti!

Nemška socijalna demokracija ima največjo moč v tisku. Glavno glasilo »Vorwärts« izhaja dnevno v 135.000 izvodih ter izkazuje za l. 1906 — 170.693 mark. »Der Wahre Jakob« izhaja v 230.000 izvodih. »Gleichheit« (ženski list) izhaja v 67.000 izvodih. Dohodkov pa je imela stranka v l. 1906 — 1.003.819 mark. — Brošur je bilo izdanih prav veliko. Brošura »Proč s socialnimi demokrati« je izšla v 50.000 izvodih, brošura »Katoliški župnik kot socialni demokrat« v 24.000 izvodih i. t. d. Rednih organiziranih članov stranke je bilo konec 1906 — 530.466. Strankarski zbor v Essenu je razpravljal o predloženih predmetih zelo dostojanstveno ter dokazal celemu svetu svojo veliko duševno moč. Stari Bebel je v krasnem govoru pojasnjeval vzroke poraza pri zadnjih državnozborskih volitvah.

Glej klerikalce! Klerikalci na Kranjskem so lani in poprej na vseh shodih naglašali, da se bodo bojevali z vsemi silami za splošno, direktno, **enako** in tajno volilno pravico v kranjski deželni zbor — zdaj pa je že drugače! »Slovenec« z 23. septembra v št. 219 piše pod naslovom »Kmečka zveza in deželni zbor«: »Za deželni zbor kranjski se zahteva volilna reforma, po kateri dobi slovensko ljudstvo večino. Vsi člani »Kmečke zveze« se zavežejo, da pri prihodnjih deželnozborskih volitvah ne dajo svo-

jega glasu nobenemu kandidatu, ki se ne zaveže, da bo z vsemi silami delal na to, da se doseže taka volilna reforma, po kateri pridejo zastopniki kmečkega ljudstva v večino.« Glejte jih sleparje! — Na Nižnjem Avstrijskem so klerikalci pod Luegerjevim in Geßmanovim vodstvom vedno trdili, da so za splošno in enako volilno pravico v deželni zbor nižjeavstrijski — letos pa so splošno in enako volilno pravico odklonili ter zvarili nekaj nečudenega! Na tisoče delavcev so **oropali** volilne pravice. Glejte jih sleparje! — V Bosni se namerava uvesti **sabor**, to je deželni zbor za Bosno. Bosna je danes zemlja, kjer se vlada absolutistično. Želeti je torej, da se sedanji absolutizem odpravi ter dežela vlada potom deželnega zbora. Klerikalci v Bosni pa že kriče proti — saboru Bosne, češ: potem bodo pravoslavni kmetje odločevali kot večina! »Hrv. Dnevnik« kliče: »A ti bi kmetovi odločivali, kako da se riješi agrarno pitanje!« »Moralo bi se izlučiti iz dljelokruga tog sabora svako prosvetno i konfesionalno pitanje... Isto bi se moralo odrediti, da u riješavanju agrarnog pitanja riščanska kmetovska večina ne bi imala decizivne vlasti!« — Klerikalci so sleparji ubogega ljudstva! Bojostudnemu klerikalizmu!

Rudarska gibanja. Rudarji se gibljejo na Kladenskem. Imajo vedno velika zborovanja in konference, kjer razpravljajo o načinu, kako izboljšati svoj žalostni položaj. — Na Moravsko-Ostravskem vre. Bati se je najhujšega. — Tudi v revirjih Leoben, Fohnsdorf so rudarji podali zahteve. — V Malem Aujezdu na Herminski šahti pa stavka traja neizpremenjeno dalje. — Tudi v Zagorju se rudarji gibljejo. — V Idriji so zahteve podane. Odgovor se čaka...

Rudarstvo Anglije v l. 1906. Na Angleskem so izkopali 251.067.628 angleskih ton premoga, 15 milijonov več kot l. 1905. Železne rude so izkopali 15.5 milijonov. V premogovih jamah je delalo 1906. l. 709.545 rudarjev, na vrhu pa 167.339 mož in 5641 žen. V premogovih jamah se je ponesrečilo 1906. l. 1.007 oseb, v drugih rudnikih pa 171 oseb, skupno 1178.

V. redni strokovni kongres avstrijskih strokovnih organizacij se bo vršil od 21. do 25. oktobra na Dunaju. Potreba je, da bomo Slovenci primerno zastopani na tem kongresu. — Češka strokovna društva pa so obdrževala svoj redni kongres od 28. do 30. septembra v Pragi.

Daszynski bo izvoljen. Poročajo, da je odložil drž. poslanec Reger iz Těšina svoj mandat, samo da pride zopet Daszynski v parlament! Ker je bil Reger z veliko večino izvoljen — je potemtakem izvolitev Daszynskega zagotovljena!

Klerikalec — defraudant. Klerikalni grof Schönborn je ukradel iz uradnega vdovskega in sirotinskega fonda **279.711 kron.** Tega «Slovenec» še ni objavil.

Veronauk se ne uči v šolah naslednjih držav: v Združenih državah ameriških, na Nizozemskem in v Franciji. Na Japonskem se uči verouk doma v rodbinah, v šolah pa se poučuje znanost, kar je tudi edino prav!

Strašna draginja nastaja. Najpotrebnejše stvari se neprestano dražé. Mleko, moka, premog — to, kar revni človek v največji meri potrebuje, se je podražilo in se še vedno draži... Agrarci in premogarski baroni smatrajo današnjo dobo za najpripravnejšo, da odero konsumujoče delavsko ljudstvo ob zadnji groš. Nedavno vsprejeti carinski tarif je povzročil, da se je začelo dvigati, — agrarna politika pa se je vrgla z vso silo, češ: zdaj je priložnost. Naši klerikalci rešujejo kmeta, s tem, da so mu zdražili moko... delavcu pa pomagajo s tem, da so mu zdražili še mleko, kruh in sploh vse, kar potrebuje za svoj obstoj.

25 letnico svojega obstanka je v mesecu avgustu praznovala bruseljska zadruga «Maison du Peuple». Pred 25. leti je bilo v tej zadrugi 85 družin, danes pa jih je 20.000. Lepi jubilej se je praznoval kar najslavnejše.

Desetletnica češkega soc. dem. dnevnika «Pravo lidů»! 1. okt. je poteklo 10 let, odkar je začelo izhajati osrednje glasilo češke soc. dem. stranke «Pravo lidů» kot dnevnik. Danes pa imajo češki soc. demokratje že tri dnevnike! **Lep napredek!**

Častnikom hočejo zvišati plače! So pre-slabo plačani, ne morejo živeti! **9 milijonov** se bo dalo za njihovo zvišanje! Poglejmo koliko imajo vendar ti ljudje plače!

razred	plače	doklade
I. feldmaršal	21.000 K	6.680 K
II. feldcaigmajster	20.000 »	6.680 »
III. general kavalerije	16.800 »	5.104 »
IV. podmaršal	12.600 »	3.960 »
V. generalmajor	8 400 »	2 900 »
VI. polkovnik	6.000 »	2.720 »
VII. podpolkovnik	4.200 »	2.160 »
VIII. major	3.360 »	2.160 »
IX. stotnik I. razreda	2.400 »	2.160 »
IX. » II. razreda	1.800 »	2.160 »
X. nadporočnik	1.440 »	1.552 »
IX. poročnik	1.200 »	880 »

k tem dohodkom pa pridejo še daljši...

Mednarodni kongresi strokovnih organizacij. Po svetovnem mednarodnem socialističnem kongresu v Stuttgartu so zborovali svetovni kongresi tiskarjev, knjigovezov, kovinarjev, čevljarjev, tobačnih delavcev, trgovskih pomočnikov in mladinskih delavcev. — Na kongresu kovinarjev, ki se je vršil od 12. do 15. avgusta v Bruselju, je bilo zastopanih 700.000 organiziranih kovinarjev. Avstrijske organizirane kovinarje so zastopali sodrugi Beer, Exner, Domes, Hornof in Tayerle. Glavna točka razprave je bila: urediti vzajemno svetovno podpiranje organiziranih kovinskih delavcev. — Kongres čevljarjev je razpravljal tudi o ločitvi čeških čevljarjev strokovnih organizacij ter sklenil, da se te organizacije ne vsprejmejo v svetovno zvezo! — Na mednarodni konferenci socialističnih mladinskih organizacij je bilo zastopanih 60.000 mladinskih delavcev in delavk, in sicer: iz Belgije 13.000, iz nemške Avstrije 4200, iz Češke 3500, iz Ogrske 700, iz Francije 500, iz Nemčije 6800, iz Švicarske 325, iz Nizozemske 450, iz Italije 5000, iz Španske 1200, iz Anglije 3200, iz Bolgarske 900, iz Švedske 17.000, iz Norverske 800, iz Danske 1400 in iz Finske 250.

Der Kampf. Sozialdemokratische Monatschrift. Pod tem naslovom je začela avstrijska nemška socialno-demokratska stranka izdajati znanstveni mesečnik. Urejevali ga bodo

sodrug Otto Bauer, Adolf Braun in dr. Karol Renner. Letna naročnina bo 6 kron; vsak zvezek po 50 vin. Naročnina naj se pošlje na naslov: Jurij Emerling, Geschäftsführer der

Monatschrift «Der Kampf», Wien, VI/I Mariahilferstrasse 89. — Slovenskim sodrugom, ki se zanimajo za napredek socializma, priporočamo ta novi mesečnik kar najtoplejše.

Iz idrijskega okraja.

Revirna konferenca, vršča se 29. septembra 1907 v Zagorju, se je obširno pečala z razmerami v Idriji ter je natanko pretresala zahteve idrijskih rudarjev. Njen sklep objavljamo na prvi strani. — Konferenca je oobrila tudi vse zahteve rudarjev drugih rudnikov ter ukrenila nekaj principiellnih sklepov. Poročilo o revirni konferenci prinese «Rdeči Prapor» dne 4. oktobra. Opozarjamo rudarje na to poročilo.

Prva idrijska čipkarska zadruga v Idriji bo imela 6. okt. popoldne redni polletni občni zbor. Ta občni zbor bi se imel vršiti 29. septembra, ali ker se je poročevalec sodr. A. Kristan moral udeležiti revirne konference v Zagorju, zato je nadzorstvo preložilo občni zbor na dan 6. oktobra 1907. Opozarjamo sedaj vse čipkarice-čanice, da se zanesljivo udeležijo zborovanja. Dnevni red je bil že objavljen.

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“. Poročilo sodr. Ant. Kristana na logaški konferenci dne 29. junija. Cena 10 vin. — Pod tem naslovom je izšla brošura, na katero opozarjamo vse one, ki se zanimajo za razvoj soc. demokracije.

Imenitno! Na uvodni članek našega časopisa («miniaturenega papirčka» «Napreja») je odgovoril «Slovenec» z dne 28. sept. v treh velikih kolonah. Dokazuje najpoprej, da so v Idriji «klerikalci največ za omiko napravili». Piše, da ubogi kapelan Onušič poučuje zastoj vsake počitnice po dva dijaka; Vogelnikova brezplačna zasluga pa je, da se je otvoril «III. tečaj» na čipkarski šoli, ki ne skrbi samo za spretnost v umetnem čipkarstvu, temveč poučuje tudi v risanju i. t. d. (Vogelniku sta tudi dr. Sušteršič in Arko pomagala — seve brezplačno!) i. t. d. i. t. d. Pokazal se je «Slovenec»! Imenitno pokazal! No — na uho mu povemo: prav pristréno smo se nasmejali, ko smo brali ta imenitni odgovor. Le tako — naprej! — In papeževi dohodki! «Slovenec» kar ne gre v glavo, da ima papež 160 (reci: stoinšestdeset) milijonov kron dohodkov. Piše, da znašajo dohodki le 16 milijonov, in trdi, da porabi papež manj kot kakšen socialno-demokratski voditelj... Hm! Oswald — kaj pa pravite Vi na to impertinenco?!

Občno konsumno društvo v Idriji opozarja vse člane, naj nakupujejo vse potrebščine v prodajalnah občnega kons. društva v Idriji in Sp. Idriji. Za jesensko dobo se je nabavilo prav mnogo novega manufakturnega blaga, tako da se v tem oziru vsakemu prav lahko postreže. Izber je velikanska, cene zmerne kljub vedno naraščajoči draginji. V specerijskem oddelku je vedno sveže blago prve kakovosti. Mnogo predmetov se prodaja še za stare cene. Zadrugniki! Vse potrebe kupujte v naših prodajalnah!

O zdraženju čevljarskega in krojaškega dela smo dobili več dopisov — koje bomo po mogočnosti priobčili. Imamo tudi sami precej gradiva, ali — čakamo še, da vidimo, kako se cela reč razvije.

Iz Otaleža nam piše predsednik Bralnega društva v Otaležu g. Ivan Ambrožič, da dopisa iz Otaleža v «Soči» št. 1027 dne 10. sept. 1907. ni pisal noben član društva in da društvo sploh nima nobene zveze s tem dopisom. Društvo izreka zahvalo udeležencem iz Idrije in iz Sp. Idrije, posebno se pa še zahvaljuje društvu sodrugu Tomažu Brusu iz Idrije za njegovo pomoč. — (Opazka uredništva. Kaj je «Soča» pisala, nam ni znano. «Primorski list» je pa blatil lepo uspelo veselico «Bralnega društva». To razumemo: ker je goriškim klerikalcem otaleško «Bralno društvo» prav zelo na poti.)

Iz Spodnje Idrije. Naši klerikalci so se sedaj malo pomirili. Sicer straši po Kanomljih še vedno socialno-demokratski borbav — ali izgubil je roge! Gostinčar je zadnjič nekaj razkladal na shodu — ali vojskarski Janez ga je pretrumfal. Druge nesreče ni bilo.

Nekaj odgovora „Slovencu“. Na notico našega urednika «Kar klerikalec — to lažnjivec» se je zagnalo škofovo glasilo, ljubljanski «Slovenec» tako, kot z n. a. Namesto, da bi razložilo javnosti, da se sramuje svoje ostudne pisave, priložilo je še malo gnojnice... Naš list imenuje «miniatureni papirček». No — in «veliki» «Slovenec» je v 107 vrstah odgovoril na 46 vrstic v «Napreju!» Seveda laže v odgovoru zopet po svoji navadi. Naš urednik je napisal: „Laž je — no, vse, kar je «Slovenec» poročal o kongresu, je velika laž.» «Slovenec» pa se laže: «... a tudi brezkonfesionalni Anton Kristan mora priznati, da je «Slovenec» pisal čisto resnico.» Vprašamo slovensko javnost: ali ni to škandalozno, nečuvno, nesramno?! — Glede P. Albana Schachleitnerja zopet laže «Slovenec», da je bil na kongresu. Da laže, potrjuje celo sam, ker pravi: «Oglasili so se k besedi katoličani: Dr. Kordač, dr. Hilgenreiner, dr. Plohl, župnik Konečný in P. Alban. Socialno-demokratski predsednik Wutschel, pa je tako vodil zborovanje, da... i. t. d.» Sodrugi Wutschel pa sploh ni bil v predsedstvu kongresa, ampak v predsedstvu so bili: dr. Bartošek, Zenker in dr. Draždak. (Glej samega «Slovenca» z 9. sept.) Sploh pa ne more «Slovenec» iz laži. Da li se iz blamaže izvlekel, citira par besedi, iz kakšnega obskurnega nemško-nacionalnega lista, kateremu ni bilo vseč, da se je kongres izjavil za popolno narodnostno enakopravnost! «Slovenec» pride vse prav, samo da bi se izvil, ali vse mu nič ne pomaga. «Slovenec» je o kongresu nesramno lagal! Niti nobenega imena

prav ni napisal, n. pr.: Nyjemowski piše Dimoski, dr. Draždák = Dráždaha, Froevin = Travein i. t. d. i. t. d. Moravskega deželnega poslanca Vaňka imenuje »državnega poslanca dr. Vaníčka.« Dobroinformirani »Slovenec« ne loči vseučiliškega profesorja dr. Krejčija od pisatelja in urednika F. V. Krejčija. Gospodično pl. Purkinč je krstil v »gospodično iz Purkijna« i. t. d.

Dalje: v svojem poročilu z dne 12. sept. poroča »Slovenec« o zborovanju, vršečem se v sredo, ter mu kar primeša shod nemške sekcije in zaključuje: »Tako je končal svetovni kongres »Svobodne Misli«. In kongres se je vršil še v četrtek od 9. ure do 1. ure popoldne.

Pa kaj bi navajali vse te laži katoliških piscev?! Škoda prostora v »Napreju«. Pokazati smo hoteli, kako poroča »Slovenec«. Upamo, da bodo naši čitatelji odselej vedeli ceniti »Slovenčev« poročevanje. Pripominjamo pa, da so za pisavo »Slovenca« odgovorni katoliški duhovniki, dr. Ignacij Žitnik, dr. E. Lampé, Kalan, Smolnikar — prevsem seveda ljubljanski škof... In kaj pravi katoliška cerkev? Laž je velik greh!..

»Svobodna Misel«. Te dni izideta dve številki »Svobodne Misli« skupaj — v enem zvezku. Opozarjamo vse čitatelje že sedaj, naj si ne pozabijo tega zvezka nabaviti.

»Socializem«. I. zvezek knjižnice časopisa »Naprejš«. Cena 20 vin. Ta brošura je izšla že v drugi zidaji. Priporočamo vsem čitateljem, da si jo mislijo.

Milostiva gospa,

all veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno poudarjati ime »Kathreiner«?

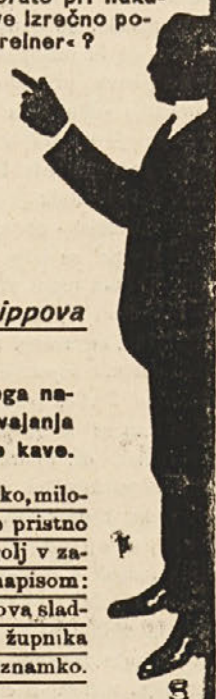
Ker se vam sicer utegne primeriti, da doblite manj vreden posnemek brez vsehrlin, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

Zakaj le

**Kathreinerjeva Kneippova
sladna kava**

Ima apričo posebnega načina svojega prozvajanja vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvornih zavojih z napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

»Pod spovednim pečatom«. I. del. Velja 2 K 60 vin. V naši zalogi se nahaja še nekaj izvodov tega lepega romana. Te dni izide II. del. Opozarjamo zato čitatelje na oba dela. »Slovenec« sicer zmerja Kirchsteigerja na vse mogoče načine — piše, da je blazen i. t. d. No — to zmerjanje je dokaz, da ga bolé resnice, ki so v romanu napisane!

Kašelj!

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkuša o olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko »Tri jelke«. — Zaloga pri 24—8

Danielu Pircu, lekarnarju v Idriji.

NAZNANILO.

J. Ravniharja nasl.

Franc Balleg

naznanja, da je otvoril

v hiši gosp. Paa

svojo delavnico

v kateri bo izvrševal vsa v urarsko obrt spadajoča dela, kakor tudi graviranje, popravo cvikarjev, očal ter pozlačevanje in posrebrevanje. Imel bode tudi veliko zalogo nikelnastih, srebrnih in zlatih ur in verižic, tako da bode lahko vsakemu z vsem postregel.

Ker že dela v urarski obrti nad 25 let, se razume, da bode z njegovim delom in njegovo postrežbo vsakdo zadovoljen.

V IDRIJI, sredi meseca septembra 1907.

J. Ravniharja nasl.

Franc Balleg